

فرم درخواست پروپوزال (RFP) برای اولویت‌های پژوهشی سازمان بهزیستی

حوزه ستادی پیشنهاد دهنده اولویت :

معاونت توانبخشی دفتر برنامه ریزی و نظارت مراکز توانبخشی مراقبتی/ گروه سالمندان

۱- عنوان:

بررسی مدل‌های پوشش بیمه سالمندان در کشورهای مختلف و امکان سنجی برقراری و ارائه سازوکار استقرار در نظام بیمه ای کشور

۲- ضرورت و دلایل توجیهی انتخاب اولویت:

به علت رشد جمعیت سالمندی در کشور و ضرورت تامین سلامت جسمی و روانی سالمندان، نیاز است نظام سلامت کشور راهکاری را برای بهبود و ارتقاء خدمات بیمه ای جامع و مراقبتی به افراد سالمند و افراد دچار ناتوانی پیش بینی نماید. بیمه سالمندان در بسیاری از کشورهای توسعه یافته از جمله آلمان، ژاپن، هلند و سنگاپور و ترکیه عملیاتی شده است و مطالعاتی نیز در کشور، درباره ساز و کارهای اجرای این بیمه در دیگر کشورها انجام شده است ولی آنچه تاکنون مغفول مانده است، امکان سنجی پیاده سازی آن در کشور است. لذا ضرورت اجرای طرح "امکان سنجی توسعه بیمه سالمندان در کشورهای مختلف و ارائه سازوکار استقرار در نظام بیمه ای کشور" کاملاً احساس می شود.

در این خصوص مطالعه مروری اسکوپینگ پیشنهاد می شود که ابزاری ایده آل برای ارزیابی محدوده ای از منابع مربوطه بوده و دید کلی و روشنی از میزان منابع و مطالعات و مستندات موجود و همچنین یک نمای کلی و مفصل از موضوع مورد بررسی ارائه می دهد. این نوع مطالعه به موضوع‌های گسترده تر پرداخته و مفاهیم کلیدی زیربنای یک حوزه پژوهشی را ترسیم کرده و یافته های اسناد، منابع و پژوهش‌های پیشین اعم از فهرست های مرجع پایگاه های الکترونیکی، مجلات، شبکه های موجود، سازمان ها و کنفرانس های مرتبط و را جمع‌بندی و معرفی و تفسیر و تحلیل می کند، لذا روشی سودمند برای مطالعه حال حاضر است. در عین حال این نوع مطالعه روشی است که به صورت روزافزون در بررسی شواهد تحقیقات سلامت به کار گرفته می شود.

۳- گستره جامعه آماری مورد نیاز پژوهش مبتنی بر این اولویت را تعیین فرمائید :

برآوردهای جمعیتی نشان می‌دهد که تا میانه قرن، نزدیک به یک سوم جمعیت کشور بالای ۶۰ سال خواهند بود

(UNFPA۲۰۲۳)

کلیه افراد بالای ۶۰ سال کشور (۹/۸۶۶/۰۰۰ نفر)

به استناد آمار منتشره از مرکز آمار ایران جمعیت سالمندی در آخرین سرشماری انجام شده در سال ۱۳۹۵، ۷۴۱۴۰۹۱ نفر بوده است و انتظار میرود تا سال ۱۴۰۵ جمعیت سالمندان ۱۰۶۵۵۰۰۰ نفر باشد.

۴- بازه زمانی مورد نیاز (در صورت لزوم): حداکثر یکسال

۵- بیان و تشریح مسئله منتج به این اولویت:

هدف اصلی پوشش بیمه سالمندان، ارائه یک شبکه ایمنی مالی است که به سالمندان امکان می‌دهد با حفظ کرامت و استقلال نسبی، از مراقبت‌های لازم برخوردار شوند. این بیمه‌ها نه تنها بار مالی را از دوش خانواده‌ها برمی‌دارد، بلکه به آن‌ها آرامش خاطر می‌بخشد که عزیزانشان در زمان نیاز، بهترین خدمات را دریافت خواهند کرد. در واقع، این یک سرمایه‌گذاری برای آینده‌ای امن‌تر و با کیفیت‌تر است؛ هم برای خود فرد و هم برای خانواده‌ای که از او حمایت می‌کند. با توجه به اینکه اکثر سالمندان به لحاظ شرایط جسمی و روحی در گروه افراد آسیب پذیر جامعه و نیازمند مراقبت قرار دارند و تامین نیازهای آنان در زمینه های مختلف بهداشتی، درمانی، مراقبت، نگهداری، تغذیه، مسکن و... در بسیاری از موارد فراتر از توان اعضای خانواده آنان می باشد؛ نظام حمایتی کشور موظف به پیش بینی حمایت ها و مراقبت های لازم می باشد، این در حالی است که پوشش حمایتی ارائه شده فقط شامل گروه سالمندان نیازمند (به لحاظ درآمدی) و در حد بیمه بازنشستگی می باشد و با وجود اهمیت بیمه های مراقبتی، به عنوان مطمئن ترین ساز و کار حمایت از افراد در دوران سالمندی، هنوز در کشور ما میلیون ها خانوار شاغل، از پوشش این نوع بیمه ها برخوردار نیستند.

۶- اجرای طرح پژوهشی ناشی از این اولویت، چه مسائل و مشکلاتی را برای سازمان / جمعیت هدف برطرف می کند ؟ این طرح با امکان سنجی استقرار بیمه سالمندان در کشور، می تواند سبب بهبود و ارتقاء خدمات مراقبتی به

افراد سالمند و افزایش کیفیت زندگی ایشان با رویکرد خدمات پیشگیری محور تامین کننده حداقل نیازهای جسمی و روانی شود. با توجه به اینکه بر اساس قانون برنامه پنجساله ششم سازمان بهزیستی تنها متولی ساماندهی سالمندان می باشد و در حال حاضر ۲۰۱۷۳ نفر از خدمات مراکز شبانه روزی و خانواده محور سازمان بهره مند می باشند، استقرار بیمه سالمندان به حفظ منابع مالی سازمان کمک شایان توجه خواهد کرد.

۷- این اولویت ناشی از چه نیاز دانشی / پژوهشی در حوزه مربوطه است؟

سالمند شناسی، مدیریت بیمه، مدیریت خدمات سلامت، بهداشت و درمان

۸- نتایج حاصل از انجام پژوهش بر اساس این اولویت ، در مورد کدامیک از طرح ها، برنامه ها و وظایف حوزه مربوطه کاربرد دارد ؟ (قابلیت کاربست دارد)

برنامه ساماندهی سالمندان مقیم مراکز مراقبتی توانبخشی، ترخیص موفق، تقویت بنیان خانواده و جلوگیری از ارجاع سالمندان از سوی خانواده به مراکز شبانه روزی

۹- تعریف عملیاتی از متغیر های طرح پژوهشی ناشی از این اولویت کدام هستند ؟

سالمند: به فردی اطلاق می گردد که دارای ۶۰ سال و بالاتر باشد . سالمندان از نظر سنی به سه گروه سالمند جوان (۶۰-۷۰ سال)، سالمند میانسال (۷۱-۸۰ سال) و سالمند پیر (۸۱ به بالا) تقسیم می گردند و از نظر میزان وابستگی به ۳ گروه سالمندان دارای حداقل وابستگی، وابستگی نسبی و حداکثر وابستگی تقسیم می شوند .

بیمه سالمندان: تامین کننده طیف مختلفی از خدمات می باشد که برطرف کننده نیازهای مراقبت شخصی و پایش سلامت در مدت زمان طولانی می باشد. خدمات مد نظر، مشتمل بر سرویس های غیر تخصصی تامین کننده مراقبت های شخصی، نظیر مساعدت در انجام فعالیت های روزمره زندگی مانند استحمام، لباس پوشیدن، استفاده از سرویس های بهداشتی، جابجایی و حرکت (از تخت یا صندلی)، مراقبت در موقع بی اختیاری ادراری و اجابت مزاج، تغذیه و ... است. هدف نهایی مراقبت طولانی مدت عبارت است از کمک به افراد سالمند و ناتوان در کسب حداکثر استقلال در هنگام ابتلا آنان به محدودیت های مختلفی که منجر به وابستگی در آنها می گردد.

- ۱۰- نوع طرح پژوهشی (آزمایشی ، نیمه آزمایشی و) حاصل از این اولویت چیست ؟
مرور اسکوپینگ (Scoping Review) با رعایت کلیه الزامات این نوع مطالعه
۱۱- هرگونه توضیح دیگر

نحوه ارائه پیشنهاد

پیشنهادهای باید شامل دو بخش مجزا باشد:

- پیشنهاد فنی (روش شناسی، برنامه اجرایی، ترکیب تیم، سوابق)
- پیشنهاد مالی (برآورد هزینه ها به تفکیک فعالیت ها)

اعتبار پیش بینی شده برای این طرح حداکثر ۳ میلیارد ریال می باشد.

